

מלאכות קורע

בבגד, בנייר ובדבק

תוספתא שבת פ"ז

ט קורע אדם את העור שעל פי החבית.

משנה ביצה לב, ב

אין שוברין את החרס ואין חותכין הנייר, לצלות בו מליח.

גמרא שם

מאי טעמא, משום דקא מתקן מנא.

רמב"ם הל' שבת פ"י ה"א

המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו, הרי זה תולדת תופר וחייב. וכן המפרק ניירות דבוקין או עורות דבוקין ... הרי זה תולדת קורע וחייב.

שוע"ר סי' שב

ז הקורע על מנת לחזור ולתפור ע"ד שנתבאר בסי' רע"ח חייב, שהוא מאבות מלאכות, שכן במשכן יריעה שנפל בה תולעת ומנקב בה נקב קטן ועגול, וכדי לתופרו צריך לקרוע למעלה ולמטה את הנקב, שלא תהא התפירה עשויה קמטים קמטים. והקורע שלא על מנת לחזור ולתפור פטור אבל אסור מדברי סופרים.

ה דרך האומנים העושים כלי מתכת להכות בפטיש על הכלי אחר שנגמר כדי להשוות עקמימותו בהכאה זו, והכאה זו היא גמר מלאכת הכלי. והוא אב מלאכה שהיתה בכלי המשכן, וכל העושה שום דבר שהוא גמר עשיית הכלי ותיקונו, הרי גמר זה נחשב למלאכה, והוא תולדות מכה בפטיש שהיה במשכן.

שוע"ר סי' שיד

יב קורע אדם עור שעל פי החבית של יין או שאר משקה שלצורך השבת ואינו חושש, מפני שפסיקת תלוש מותר לכתחלה ... ובלבד שלא יתכוין לעשות כעין מרזב מעור הקרוע מפני שהוא מתקן כלי.

טז המחית את העור ומקפיד לחתכו במדה הצריכה לו, כגון שמקצצו לרצועות וסנדלים, הרי זה אב מלאכה, שכן במשכן היו מחתכים עורות אילים ותחשים במדה לעשותן מכסה לאהל.

שוע"ר סי' שמ

יז אף על פי שחתיכת תלוש מותרת לכתחלה כשאינו מקפיד לחתכו במדה, כמ"ש בסי' שי"ד, מכל מקום אם על ידי זה מתקנו להשתמש בו איזה תשמיש חייב משום תיקון כלי ... לפיכך אין שוברין את החרס ואין קורעין את הנייר המותרים בטלטול, כדי להשתמש בהם איזה תשמיש, מפני שהוא כמתקן כלי.

(אבל משום קורע אין איסור אלא כשקורע ומפריד גופים רבים שנתחברו, כגון קורע בגד הארוג מחוטים הרבה, אבל הנייר שהוא גוף אחד, אין בפסיקתו וחיתוכו משום קורע. ומטעם זה מותר לקרוע עור שעל פי חבית של יין כמ"ש בסי' שי"ד, מפני שהעור הוא גוף אחד ולא שייך בו איסור קריעה, אלא איסור החיתוך אם מקפיד לחתכו במדה כמ"ש שם).

אבל המפרק ניירות דבוקים, הרי זה תולדת קורע. והמדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו, הרי זה תולדות תופר וחייב.

שוע"ר סי' תקח

ב הצולה דגים על גבי האסכלה, הרי זה לא יחתוך חתיכת נייר כדי לשרותה במים וליתנה תחת הדג על גבי האסכלה כדי שלא ישרף הדג. וכן לא ישבור חתיכת חרס כדי ליתנה תחת הדג. וכן לא יפצע את הקנה ליתן קרום שלו תחת הדג. וכן אין פוצעין את הקנה לעשותו כמין שפוד לצלות בו. לפי שכל שהוא עושה ומתקן דבר הראוי להשתמש בו הרי זה כמתקן כלי ביום טוב.

אגרות קודש ח"ח ע' צב

ענין התפירה ... חיבור שני דברים נפרדים על ידי דבר שלישי ... ולכן חייב גם כן המדבק ניירות או עורות על ידי דבר שלישי, דבק ... וע"פ הנ"ל מובן גם כן ההיתר, המובא בפשטות, דהכנסת קרסים בלולאות. ואינו דומה למה שהביא במכתבו מהקרוב נתנאל האיסור לחבר הגד על ידי שפילקע, דאין בזה תנאי ההיתר דלעיל. וע"פ הנ"ל מובן גם כן ההיתר דזיפער, כיון דבזה אין דבר שלישי המחבר.